

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
«Детский сад № 4 комбинированного вида «Сардаана»»
Муниципального района «Верхневиллюйский улус (район)» Республики Саха (Якутия)
678230, с. Андреевское, Верхневиллюйского улуса РС(Я) ул. Зеленая №8
Телефон 8 (411) 33 4-35-30 эл. почта sardaana1973@mail.ru.

Тема: «О5ону улэ5э иитиигэ тороппут, ииттээччи оруола»

Толордо: Ильина Е.П.

Категория: СЗД

Уеьээ Булуу

О5ону улэ5э иитиигэ торопшут, иитгээччи оруола

Былаан

Кириитэ

1. Сурун чаас

1.1. О5ону улэ5э иитиигэ торопшут оруола

1.2. О5ону улэ5э иитиигэ иитгээччи оруола

Тумук

Сыьыарыы

Туьаныллыбыт литература

Кириитэ

Билинни кэмнэ оёону иитии боппуруоёа ордук сытыытык турар. Былыргыттан кэлбит үтүө угэбинэн оёону иитэн табаарарга дьизэ кэргэн эйгэтэ олус улахан оруоллаах буолар. Үөрэх өссө да үөдуйэ, сайда илигинэ оёону итэбэл, бэйэ-бэйэбэ уонна айылбаба сыбыан, улэ, иитэн табаарарга улахан суолталаах буолар.

Оёону улэбит, улэни таптыыр буола улаатарыгар отечественнай педагогтар суруйбуттара: П.П. Блонская, Н.К. Крупская, А.С. Макаренко, В.А. Сухомлинский, С.Т. Шацков и др.

Сурун оруолу, улэ иитиитигэр ырытан кэрбүт, уэрэпит педагогтар Я.З. Неверович, Т.А. Маркова, кордоруулэринэн оёо уксун улэбэ сыбыана тороппуттэриттэн тутулуктаах буолар.

Улэм актуальноёа: Оёо олох кыра саабыгар өйө-санаата, майгыта-сигилитэ олобуран улаатан истэбин аайы билиэн-көрүүн бабарар санаата кэниир. Бу кыратыгар инэриммит хаачыстыбалара салгыы олоххо быбаарынарыгар сурун суолталаах буолар.

Гипотезата: Оёону иитиигэ тороппут оруола улахан. Тороппуту кытта соптоох хайысханнан улэлээтэххэ оёо учугэйдик ылынан эппиэтинэстээхтик уэрэнэр, сизэр – майгы, ой – санаа оттунэн сайдан киэн билиилээх утуо улэбит буолар кыахтанар, инникигэ сыаллаах буолар.

Хас биирдии дьизэ кэргэн бэйэтин оёотугар араас иитии ньыматын туьанар. Ол гынан баран саамай ордук ньыманан –оёону *улэнэн* иитии буолар дии саныыбын.

Сыала: Оёону кыра эрдэбиттэн улэбэ иитии уонна оёо тороппуттэрин кытта бииргэ улэлээбиннэрин тэрийии.

Соруктар:

- Оёоёо улэни билибиннэрии, кордоруу;
- Тороппут оёотун кытта улэлиир сана ньымаларын арийыы;

- Тороппут холобурунан оболору улэ5э – хамнаска уорэтии;
- Уорэ5и, улэни, сынньаланы тэннэ дьуорэлээьин;
- Обону олоххо бэлэмнээьин, соптоох суолу тутуьарга туьулааьын

1. Сурун чаас

1.1. О5ону улэ5э иитиигэ тороппут оруола

Тороппуттэр буолаллар о5о инники кэскилин сирдээн быьааран биэрээччилэр. О5ону кыра эрдэ5иттэн ыраас, коно майгыга – сигилитэ, бэйэлэрин батыьыннара сылдьан улэ5э уэрэтиэхтээхтэр. Онуоха барытыгар бэйэлэрэ холобур буолуохтаахтар. Улахан педагогтар этэллэринэн о5о 5 сааьыгар дылы ордук иитиллэр дииллэр.

О5ону саамай кыра сааьыттан сабалаан кууьэ кыайар улэтигэр иитии – ол буолар тороппут саамай сурун соруктара. Киьини улэ эрэ киьи онорор наука этэр, ол бигэргэтэр.

Хас биирдии тороппут о5отугар холобур буолар. О5о тороппуттэрэ улэлииллэрин корон улэлиир ба5а санаата уоскуур. О5о короругэр тороппут сурэ5элдьиэ, кыьырыа суохтаах. Улэни таптыырга дьиэ эйгэтэ уэрэтэр. О5ону улэлииргэ эрэ уэрэппэккэ, улэ тус олоххо туьалаа5ын, наадалаа5ын билиэтээх. О5о улэтин бутэрдэ5инэ тороппут хай5ахтаах.

О5ону дьиэ улэтигэр уэрэтии:

- О5о кыайар, киниэхэ соптоох улэни тороппут инэриэхтээх;
- Улэни былаанныырга уэрэтиэхтээх (холобур, иьит сууйуон иннинэ уу сылыта ууран баран иьиттэри хомуйуохтаах уонна аан бастаан чашка онтон ложка сууйуолуохтаах диэн кордоруохтээх);
- Улэни кордорон быьааран биэриэхтээх;
- Тороппут о5о улэтин бутэрдэ5инэ сыаналыахтаах учугэйдик онорбут буолла5ына хай5ахтаах, куьа5аннык онордо5уна мохпокко этэн кордорон биэриэхтээх.

1.2. Оёону улэбэ ийтиигэ иитээччи оруола

Иитэр улэм программата: 4-5 саастаах оёолорго.

Бй	1 нэдиэлэ	2 нэдиэлэ	3 нэдиэлэ	4 нэдиэлэ
Балабан бйа	Ороннорун онорорго уэрэтии (бэрээдэгинэн). Танастарын сопко кэтэргэ уэрэтии.	Бохторун уурнаба барабарга уэрэтии. Сиргэ сытар боёу ылан барабарга уэрэтии.	Уунэйилэргэ уу кутарга, уунэйини корорго – истэргэ уэрэтии. Дежурства графигынан уунэйилэргэ уу кутарга уэрэтии.	Оёолору атах танааны быатын баайарга уэрэтии. Бэйэ бэйэбэ комолоборго уэрэтии.
Торошпугтэри кытта улэ	Улэ сыалын – соруугун, хаамытын билибиннэрии. Торошпугтэргэ тест №1. Торошпугтэргэ субэ.	Оёону кытта кэпсэтии. Бохторун муссорга барабарга уэрэтии.	Оёону кытта тэннэ улэлээын. Ибит сууяааын.	Методика Е.И.Медвецкой «Что такое профессия».
Алтынны	Остуолга бэрээдэктээхтик олорорго уэрэтии. Остуол этикетын уэрэтии.	Остуол хомуйарга уэрэтии. Дежурства графигынан остуолу бэрээдэгинэн хомуйарга уэрэтии.	Оёону улахан кыиэхэ комолоборго уэрэтии. Улэ туьунан хобоонору уэрэтии.	Онньуурдарын хомуйарга уэрэтии. Онньууру харыстаан алдьаппакка туттан онньуурга уэрэтии.
Торошпугтэри кытта улэ	Остуолга бэрээдэктээхтик олон абырга уэрэтии.	Торошпугтэрин кытта тэннэ абаабыт остуолларын хомуйуу.	Улэ туьунан хобоону уэрэтии.	Онньообут онньуурдарын хомуйтары.
Сэтинны	Оёолору кыылы хайдах ийтиигэ уэрэтии. Кыылы уэрэтии. Кыылылар тустарынан хобоон уэрэтии.	Улэ туьунан кэпсээннэри аабы. Профессиялары ырытан коруу. Дежурства графигынан ас бэлэмнээын (бэрээдэгинэн).	Оёолорго хаары харбырга уэрэтии. Туттубут тэррилэрин миэстэтигэр ууарга уэрэтии.	Табырдыа тахсалларыгар танастарын бэрээдэгинэн кэтэргэ уэрэтии. Табырдыаттан киирэн баран танастарын ыскааптарыгар бэрээдэктии уэрэтии.

Торошутгэри кытта улэ	Хобоон уэрэтии.	Торошутгэр оболорун кытта проект оноруу. Биьиги дьизэ кэргэн профессиялара.	Дьизэ таьын хаарын ыраастааьын торошутгэрин кытта.	Таьырдыа кэтэр танастарын бэйэлэрэ кэтэллэригэр уэрэтии.
Ахсынньы	Таьырдыаттан кириэхтэрин иннинэ танастарын тэбии уэрэтии. Утулуктэрин, шарфиктарын батареяба куурда ууарга уэрэтии.	Уунэйилэри иитэргэ, уу кутарга оссо тогул уэрэтии. Уунэйилэр тустарынан хобоон уэрэтии.	Профессиялар тустарынан кэпсээьин. Хобоон уэрэтии.	Ооньуу: профессиялар. Ырытан коруу. Проект кэпсээьин.
Торошутгэри кытта улэ	Утулуктэрин, шарфиктарын батареяба куурда ууарга уэрэтии.	Уунэйилэр тустарынан хобоон уэрэтии.	Хобоон уэрэтии.	Профессиялар араастарын кэпсээьин.
Тохеунньу	Хатылаан уэрэтии илиилэрин, сирэйдэрин суунарга. Бэйэ бэйэлэригэр комолоьуу тимэхтэрин тимэхтииргэ.	Танастарын корунэ сылдыарга хатылаан уэрэтии. Танас этикетын уэрэтии.	Баттахтарын тараанарга, коннорунэ сылдыарга уэрэтии. Кийи кыраьыабай буоларыгар уэрэтии.	Олоппосторун, подоконньиктары, остуолу быылын соторго уэрэтии. Беседа ыытыы «Ыраас буоларга уэрэтии».
Торошутгэри кытта улэ	Илиилэрин, сирэйдэрин суунарга уэрэтии.	Танастарын сопко кэтэ корунэ сылдыарга уэрэтии. Хобоон уэрэтии.	Баттахтарын тараанарга, коннорунэ сылдыарга уэрэтии.	Торошутгэр оболорун кытта проект оноруу. «Мин торошутгэрбэр комолоьобун»

Олунньу	Хатылаан уэрэтии ас бэлэмнээын, ибит хомуйаабын. Мультик корообун «Мойдодыр»	Литературнай произведениялары улэ туьунан аабы. Кинигэни дьаарысты, алдыаппакка туттарга уэрэтии.	Хатылаабын сопко танны. Ыраастык учугэйдик танаскын тутта сылдыарга уэрэнии. Оонньуу «ким саамай тургэнник сопко танныбыт?». Кыайбыттары хайбаабын.	Оонньуу «ким саамай тургэнник танабын уьулан дьаарыстаабыт?». Кыайбыттары хайбаабын.
Торошпугтэр оболорун кытта	Торошпугтэрин кытта бииргэ ас бэлэмнээын.	Уунээйилэргэ уу кутуу тэннэ улэлээын.	Хобоон уэрэтии. Кинигэни дьаарысты, алдыаппакка туттарга уэрэтии.	Торошпугтэр обону кытта тэннэ улэлээын.
Кулун тутар	Онньуурдарын сууйарга уэрэтии. Оонньуу «Ким бастаан онньуурун хомуйар эбит?». Кыайбыттары хайбаабын.	Художественнай произведения улэ туьунан аабы. Герой труженниктар тустарынан кэпсээын.	Проект кэпсээын. Кинигэни алдыаппакка туттарга уэрэтии. Алдыамыт кинигэлэри орумуоннээын.	Хатылаабын уунээйилэргэ уу кутарга уэрэтии. Уунээйилэр араастарын слайдынан кордоруу уэрэтии.
Торошпугтэр оболорун кытта	Торошпуг обону кытта тэннэ улэлээын.	Хобоон уэрэтии.	Алдыамыт кинигэлэри тэннэ орумуоннээын.	Уунээйилэр тустарынан хобоон уэрэтии. Дьибэ баар уунээйилэригэр уу кутуу.
Муус устар	Улэ туьунан кэпсэтии. Оонньуу «Ким элбэх профессияны билэрий?»	Таабырыннары таайаабын «Профессиялар», «Туттар тэриилэр».	Хатылаабын танаастарын ыраастык, харыстаан, учугэйдик кэтэргэ уэрэтии.	Мультик «Ох и ах», «Нехочуха» мультиктары ырытаабын.
Торошпугтэр оболорун кытта	Хобоон уэрэтии. Торошпугу кытта тэннэ улэ.	Торошпуг обону кытта тэннэ улэлээын.	Улэ учугэйин оссо тогул кэпсээын хатылаабын.	Дьибэ улэтин тэннэ улэлээын.

Ыам ыйа	Табырдыа улэлээын. Территория хомуйааын. Тутгуллубут тэриллэри миэстэлэригэр уураарга уэрэтии.	Беседа ыытааын «кибини улэ киэргэтэр». Дьээ улэтин ырытан корообун.	Торошпуттэрин, чугас дьоннорун профессияларын кэтээн уэрэтэн коруу.	Методика Е.И.Медвещкой «Что такое профессия».
Торошпуттэр оболорун кытта	Дьээ табын торошпуттэри кытта тэннэ хомуйуу.	О5о иьит сууйарын, дьээ хомуйарын сыаналааын.	Торошпуттэргэ тест №2. Улэни ырытан коруу.	Торошпуттэргэ субэ.

Тумук

Онон иитээччи эрэ буолбакка тороппут эмиэ улэлэьихтээх. О5о дьиэтигэр учугэй условиялаах буоллабына, о5ону улэ5э уэрэтэргэ чэпчэки уонна тургэн со5ус буолар. Бастатан туран о5о тороппутун улэлиирин кун аайы коро истэ сылдьар буолар. Иккиьинэн о5о тороппуттэригэр комолоьо сатыыр буолар. Усуьунэн о5о тороппутун кытта тэннэ улэлээтэ5инэ улэни тургэнник ылынан сопко улэлиир. Тордуьунэн о5о тороппутун кытта тэннэ улэлээтэ5инэ, тороппутун кытта чугас буолар. Бэсиьинэн о5о тороппуттэриттэн хай5абыл ыларыттан уэрэр.

Онон о5о улэьит, инникитигэр сыаллаах киьи буола улаатарыгар тороппут уонна иитээччи улахан оруолу ылар. Ол эрэери сурун оруолу тороппут ылар диэн онноо5ор ученайдар этэн тураллар. Ол иьин иитээччи тороппуту кытта ыкса сибээстээхтик улэлиэхтээх.

Туяаныллыбыт литература

1. Бороздин Ю.А. Трудовое воспитание в педагогической системе К. Д. Ушинского : Дис. канд. пед. наук : 13.00.01 : Курск, 2010год, стр 134.
2. Комарова Т. Трудовое воспитание в детском саду. М.: Мозаика - Синтез, 2011 год, стр 48.
3. Куцакова Л.В. Нравственно - трудовое воспитание в детском саду. Для работы с детьми 3-7 лет. М.: Мозаика - Синтез, 2009год, стр 276.
4. Нравственно - трудовое воспитание дошкольников / Под ред. С.А.Козловой. М., 2010.
5. Витковский А. Воспитание у дошкольников трудолюбия // Первое сентября. - 2010. - № 2

СЫЬАРЫ

Анкета №1

1. ФИО _____
2. Улэлиир дуо дьэтигэр? (х-р: онньуурун хомуйар, иьит хомуйар уо.д.а) _____
3. Улэлиирин собулуур дуо? _____
4. Оонньуургун хомуй диэтэххинэ хомуйар дуо? _____
5. О5о5утун кытта тэннэ улэлиигит дуо? _____
6. О5о5утун кытта улэлииргитин собулуугут дуо? _____
7. Улэлээбит улэтин сыаналыгыт дуо? _____

Эппиэккит иьин махтал!

Анкета №2

1. ФИО _____
2. Танабын бэйэтэ хомунар буолла дуо? _____
3. Комолобор буолла дуо дьэ улэтигэр? _____
4. Оонньурун бэйэтэ хомуйар буолла дуо? _____
5. Кун аайы улэлиир улэлээх буолла дуо дьэтигэр? _____

Тороппуттэргэ субэ

О5о5о субэлэр тороппутэн:

- Тугу сатыыргын бэйэн онор;
- Бэйэн ыспыккын бэйэн хомуй;
- Атын киби улэтин сыаналаа, ыьыма, киттитимэ;
- Улэ5ин эрдэттэн бэлэмнээн улэлээ (х-р: иьит сууйуон иннинэ, иьиккит саабылаа, уугун сылыт уо.д.а);
- Ыксаабакка учугэйдик улэлээ;
- Улэлии сылдьан атынна аралдьыйыма;
- Сопко туттан улэлээ (улэ тэриллэринэн);
- Улэ5ин ситэтэ суох хаалларыма;
- Дьону кытта улэлииргэр эйэлээхтик улэлээ;
- Оскотун улэ5ин эрдэ бутэрдэххинэ дьоннор комолос.

О5о улэни таптыа5а, оскотун:

- Кыра сааыттан улэ5э уорэттэххинэ;
- Кинилиин тэннэ улэлээтэххинэ;
- Куруук киниэхэ улэлээ диэн этээххинэ;
- Улэьит буолар учугэй диэтэххинэ;
- О5о5о соптоох кыайар улэтин биэрдэххинэ;

Ойдоо тороппут:

- Оскотун о5он улэни кыайбата5ына комолос;
- Кордоспут улэ5ин онордо5уна хайаан да баьыбала;
- Улэтин бутэрдэ5инэ хайаан да сыаналаа, хай5аа;

Ойдоон кэбис тороппут

Барыта эьигиттэн тутулуктаах

О5о инникитэ!